

Infonamiddag

Studiekeuzebegeleiding van laatstejaars SO

4 december 2008

VCLB Brugge(n)

Programma

1. Verwelkoming
2. De BaMa-structuur + het leerkrediet
3. Het hoger beroepsonderwijs (HBO)

Korte pauze

4. Beschikbare werkmiddelen voor informatie en begeleiding
5. Varia: praten met leerlingen over studiekeuzes/
Gender en studiekeuze / project proefpas/
SLB en VDAB
6. Vragenronde

Ter afsluiting een hapje en een drankje

Deel 1:

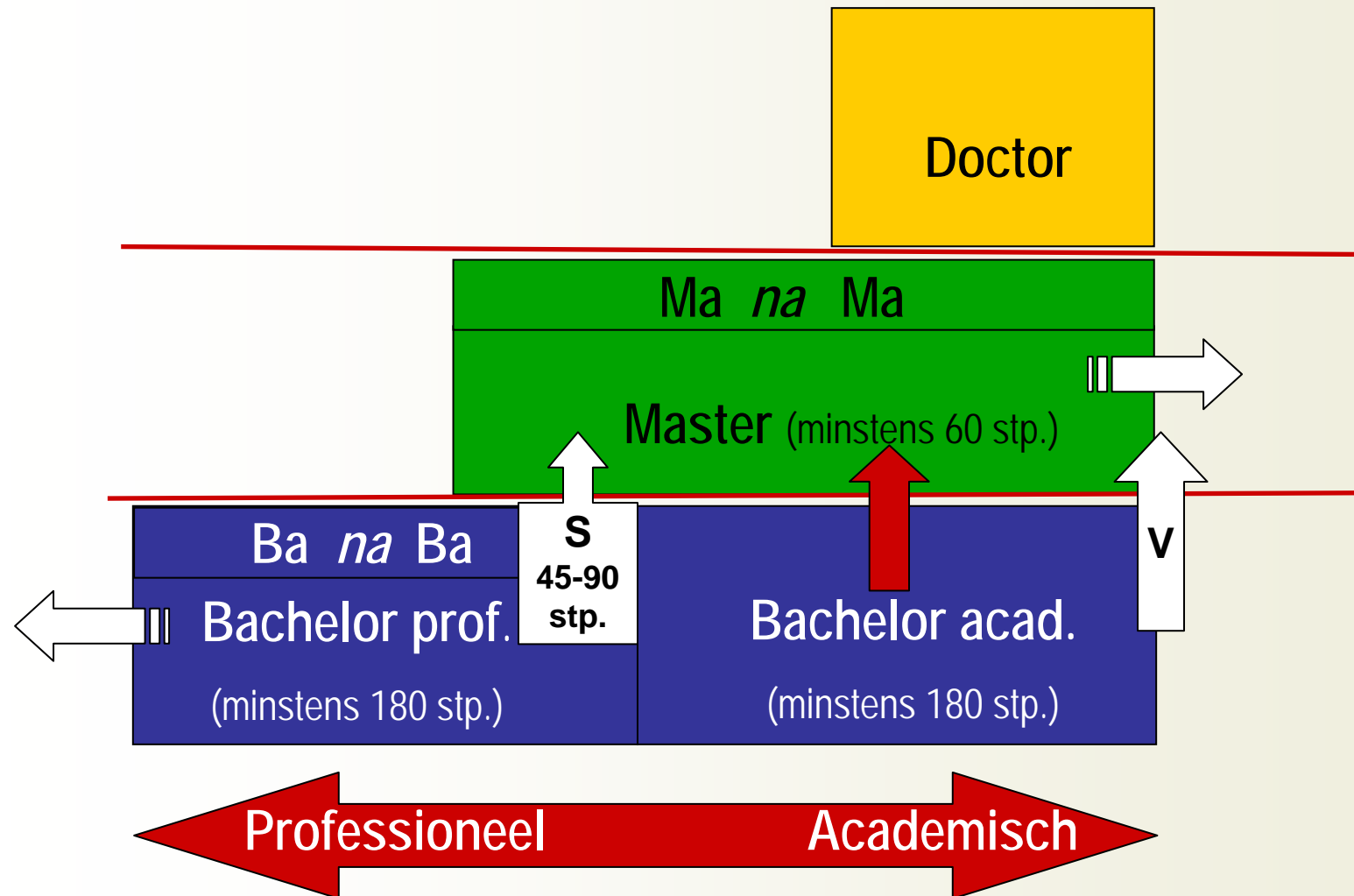
De BaMa – structuur + het leercrediet

Bron = Klasse

BAMA - STRUCTUUR

Doelstelling BaMa - structuur

- **PROFESSIONELE bachelor:**
"kennis en competenties bijbrengen nodig voor de autonome uitoefening van een beroep"
doel = arbeidsmarkt
- **ACADEMISCHE bachelor:**
"kennis en competentie bijbrengen eigen aan wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen of in een specifiek domein van de wetenschappen of kunst"
doel = voorbereiding op master

Wat na een professionele bachelor?

- een andere professioneel gerichte bachelor
- via een schakelprogramma (45 tot 90 studiepunten) naar een master
- een 'Bachelor na Bachelor' (BanaBa)

Wat na een academische bachelor?

- een aansluitende masteropleiding
- via een voorbereidingsprogramma een niet – aansluitende masteropleiding

Flexibiliseringsdecreet

- **inschrijven in een instelling**
  - = afsluiten van een contract met de instelling
  - diplomacontract
  - creditcontract
  - examencontract

- **een modeltraject volg je**
  - voltijds of deeltijds
  - alle onderdelen of met vrijstellingen (credits of EVC/EVK's)

Flexibiliseringsdecreet

➤ **evaluatie**

- semestersysteem
  - semester 1 = 13 weken les, blok, examens
  - semester 2 = start half februari,
13 weken les, blok, examens, deliberaties
- geslaagd / gedelibereerd / niet geslaagd
- verwerven van de competenties verbonden aan een bepaald opleidingsonderdeel
- behalen van credits
credits (of verworven studiepunten) geven recht op vrijstelling van het opleidingsonderdeel

Nieuw deliberatiesysteem KuLeuven

- **diplomaruimte**
- **tolerantievoorwaarden**
- **volgtijdelijkheid**

Wat is een associatie?

Samenwerkingsverband tussen minstens één Vlaamse universiteit en één of meerdere hogescholen.

Wat is een studiepunt?

- **studiepunt = maat voor studiebelasting**
- **1 studiepunt = 25 tot 30 uur studietijd**
- **1 jaar = 60 studiepunten
1800 uren studietijd**

Soms worden vakken die thematisch bij mekaar horen samengebracht (= een cluster).

Het leerkrediet

Inschrijvingsgeld (academiejaar 2008 - 2009)

➤ **DIPLOMA CONTRACT**

- met beurs: max. € 100
- bijna beurs: max. € 317,30
- niet-beursstudent: max. € 540

➤ **CREDIT CONTRACT**

- richtprijs € 58 vaste kost + € 8 per studiepoint

➤ **EXAMEN CONTRACT**

- € 3,2 per studiepoint

Het leerkrediet

POSITIEF LEERKREDIET IS BELANGRIJK

Enkel voor studenten met positief leerkrediet krijgt de onderwijsinstelling subsidies.

Gevolg:

wie met ontoereikend leerkrediet of zonder leerkrediet wil inschrijven

- hoger inschrijvingsgeld (max. x2) kan gevraagd worden
- inschrijving kan geweigerd worden (*niet voor masteropleiding*)

Het leerkrediet

= een rugzak met studiepunten

Waarbij studiepunten:

- **UITGAAN** bij inschrijving voor een opleiding
- **BIJKOMEN** voor elke opleiding of elk opleidingsonderdeel waarvoor geslaagd

Het leerkrediet: systeem

Op het einde van het academiejaar worden voor de vakken waarvoor je slaagt studiepunten toegevoegd aan je leerkrediet.

NIET voor gedelibereerde vakken !!

De eerste 60 studiepunten waarvoor je slaagt, leveren dubbele studiepunten op voor je leerkrediet.
(enkel bij diplomacontract)

De daarop volgende studiepunten die behaald worden, leveren evenredig (zonder verdubbeling) studiepunten op voor je leerkrediet.

Het leerkrediet: studies beëindigd

Professioneel Bachelor diploma behaald

Rest van studiepunten / leerkrediet kan gebruikt worden voor een masteropleiding (*voor schakelprogramma niet nodig*) of blijft levenslang in rugzak voor eventuele latere opleidingen (bachelor of master)

Master diploma behaald

De bij de start toegekende **140 studiepunten** worden van het overblijvend leerkrediet **afgetrokken**.

Rest van studiepunten / leerkrediet kan gebruikt worden voor 2de (initiële) master of blijft levenslang in rugzak voor eventuele later opleidingen (bachelor of master)

Het leerkrediet

- indien het individueel leerkrediet bij het verlaten van het hoger onderwijs minder dan 60 studiepunten bedraagt, kan de student in het kader van het levenslang leren zijn krediet terug opbouwen tot maximaal 60 studiepunten. (10 studiepunten per jaar)

Het leerkrediet is NIET van toepassing op:

- Bachelor na bachelor
- Master na master
- Schakelprogramma

Een voorbeeldig student die 3 jaar na elkaar volledig slaagt

	Start Leerkrediet	Opgenomen studiepunten	Verworven studiepunten	Nieuw leerkrediet
2008-2009 PBA	140	60	60 geslaagd	$140 - 60 + (60 \times 2) = 200$
2009-2010 PBA	200	60	60 geslaagd	$200 - 60 + 60 = 200$
2010-2011 PBA	200	60	60 geslaagd	$200 - 60 + 60 = 200$

Een student met (niet) gedelibereerde studiepunten

	Start Leerkrediet	Opgenomen studiepunten	Verworven studiepunten	Nieuw leerkrediet
2008-2009 ABA	140	60	54 geslaagd 6 gedelib.	$140 - 60 + (54 \times 2) = 188$
2009-2010 ABA	188	60	56 geslaagd 4 niet gedelib.	$188 - 60 + 50 + (6 \times 2) = 190$
2010-2011 ABA	190	64 (60 + 4)	62 geslaagd 2 gedelib.	$190 - 64 + 62 = 188$
2011-2012 MA	188	60	60 geslaagd	188 $188 - 140 = 48$

Het leerkrediet:

veranderen van opleiding – enkel van toepassing op generatiestudenten

- Voor 1 december wordt het aantal opgenomen studiepunten opnieuw toegevoegd aan het leerkrediet.
- Tussen 1 december en 15 maart wordt de helft van het aantal opgenomen studiepunten terug toegevoegd aan het leerkrediet (+ verworven studiepunten).
- Na 15 maart worden geen opgenomen studiepunten terug toegevoegd aan het leerkrediet (wel verworven studiepunten).

Deel 2:

Het hoger beroepsonderwijs (HBO)

Het Hoger Beroepsonderwijs (HBO)

het hoger beroepsonderwijs (HBO):

- het hoger beroepsonderwijs van het volwassenenonderwijs

Vanaf september 2009:

- 7de specialisatiejaren TSO
- 7de specialisatiejaren KSO
- 4de graad van het BSO
  - modevormgeving
  - plastische kunsten
  - verpleegkunde

Volwassenenonderwijs in Vlaanderen

3 niveaus:

Basiseducatie (29 centra voor basiseducatie)

Secundair volwassenenonderwijs (117 cvo's)

Hoger beroepsonderwijs van het
volwassenenonderwijs (cvo – hogeschool)

Volwassenenonderwijs in Vlaanderen

**Hoger beroepsonderwijs van het
volwassenenonderwijs
(cvo – hogeschool)**

Hoger beroepsonderwijs v/h volwassenenonderwijs: **TOELATINGSVOORWAARDEN**

- **voldaan aan deeltijdse leerplicht**
  - 18 jaar of ouder bij inschrijving
  - 18 jaar voor 31/12 als inschrijving gebeurt tussen 01/09 – 31/12
- **over het juiste studiebewijs beschikken**

Hoger beroepsonderwijs v/h volwassenenonderwijs: **OMVANG**

- **tussen 900 en 1450 lestijden**
- **ong. 10u per week gedurende 3 jaar**

- **minder dan 900 lestijden: HBO 4**
- **meer dan 900 lestijden : HBO 5**

Hoger beroepsonderwijs v/h volwassenenonderwijs: **ENKELE VOORBEELDEN VAN OPLEIDINGEN**

Volledige overzicht zie brochure "wat na het SO" pag. 38 - 41

Studiegebied	Aanbod
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	<ul style="list-style-type: none"> - boekhouden - marketing - verzekeringen - ...
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - GPB-opleiding - specifieke lerarenopleiding
Industriële wetenschappen en technologie	<ul style="list-style-type: none"> - elektriciteit - mechanica - bouwkunde - ...

Hoger beroepsonderwijs v/h volwassenenonderwijs: **STUDIEBEWIJZEN**

- **deelcertificaat**
- **certificaat**
- **gegradueerde**
- **van gegradueerde naar bachelor**

Op zoek naar meer informatie

- www.ond.vlaanderen/onderwijsaanbod
- www.wordwatjewil.be
- www.ond.vlaanderen.be/studietoelagen

Deel 3:

beschikbare werkmiddelen voor informatie en begeleiding

STOLB

het CLB SupportTeam OnderwijsLoopbaanBegeleiding

- was een netoverschrijdend CLB-project dat liep van december 2007 tot en met augustus 2008.
- inventariseerde de werking rond onderwijsloopbaanbegeleiding door de scholen en CLB's in Vlaanderen
- publiceerde een rapport onder de titel "Onderwijsloopbaanbegeleiding in een didactisch raamwerk".

Op stap naar hoger onderwijs of andere opleidingen

- **Wat?**
werkmap over overstap naar en studie-keuze binnen hoger onderwijs of andere opleidingen
- **Doelgroep?**
3de graad SO ASO – TSO en KSO
- **Hoe te bekomen?**
kan besteld worden via de site www.vclb-service.be (€ 1,20/stuk)

Op stap met laatstejaars

➤ Wat?

bundel van 5 uitgewerkte lessen over de overgang van het SO naar het HO

leerlingen verwerven kennis en vaardigheden die belangrijk zijn voor het zelfstandig kiezen

elke les is opgebouwd rond 1 thema

focus op interactie tussen leerlingen en zelfstandig werken

➤ Doelgroep?

laatstejaars SO ASO – TSO en KSO

➤ Hoe te bekomen?

kan besteld worden via de site

www.vclb-service.be (€ 16,40/stuk)

Hoger onderwijs in Vlaanderen

➤ Wat?

boek met actuele informatie over alle “hogere” opleidingen in Vlaanderen, opl. 4de graad BSO, kerkelijk onderwijs, defensie en politie

voor elke basisopleiding worden de klemtonen, de bijzondere toelatingsvoorwaarden, beroepsbeschrijving, uitwegen, afstudeerrichtingen, vervolgoopleidingen en instellingen weergegeven

➤ Doelgroep?

3de graad SO / hoger onderwijs

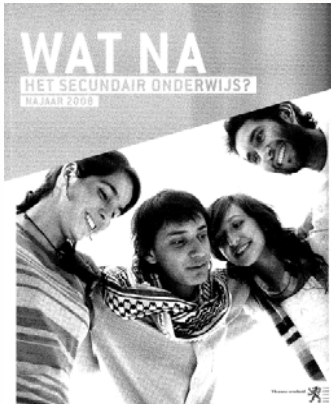
➤ Hoe te bekomen?

kan besteld worden via de site

www.vclb-service.be (€ 16,20/stuk)

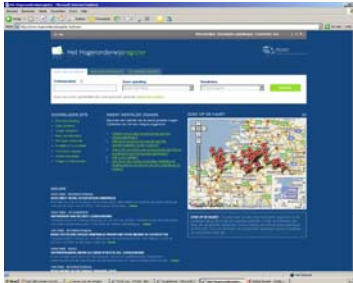
Wat na het secundair onderwijs?

- **Wat?**
brochure met het onderwijsaanbod na het secundair onderwijs

zelfde overzicht op:
<http://onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/>
- **Doelgroep?**
3de graad SO
- **Hoe te bekomen?**
kan besteld worden via de site
<http://onderwijs.vlaanderen.be/publicaties> (gratis)

Hoger onderwijsregister (www.hogeronderwijsregister.be)

➤ Wat?

website waarop alle door de Vlaamse overheid erkende opleidingen terug te vinden zijn

naast het deel dat de toegang vormt tot de opleidingen is er een deel achtergrondinformatie m.b.t. het hoger onderwijs

➤ Doelgroep?

3de graad SO / hoger onderwijs

➤ Hoe te bekomen?

niet van toepassing

Verruim je horizon

(<http://www.verruimjehorizon.be>)

- **Wat?**
website over studierichtingen

zoeken volgens niveau, belangstelling of vakken na het secundair onderwijs
- **Doelgroep?**
3de graad SO
- **Hoe te bekomen?**
niet van toepassing

Studiekiezer

(www.studiekiezer.be)

- **Wat?**
website met informatie over de verschillende overgangen naar, in en na het secundair onderwijs

je krijgt ook informatie over studeren in het buitenland en het CLB
- **Doelgroep?**
3de graad SO
- **Hoe te bekomen?**
niet van toepassing

ZOBEST - E

- **Wat?**
belangstellingstest
zelfevaluatie-instrument voor de leerling
14 belangstellingsdomeinen worden getoetst
vanuit de resultaten kan het hoger onderwijs en
de beroepenwereld geëxploreerd worden
- **Doelgroep?**
laatstejaars SO
- **Hoe te bekomen?**
ter beschikking in het CLB – wordt NIET uitgeleend

Wat na een praktische opleiding?

- **Wat?**
brochure over de logisch aansluitende opleidingsmogelijkheden na BSO en praktische opleidingen TSO en over werken
- **Doelgroep?**
3de graad SO TSO en BSO
- **Hoe te bekomen?**
kan besteld worden via de site www.vclb-service.be (€ 1,70/stuk)

Zevende specialisatiejaren secundair onderwijs

- **Wat?**
brochure met overzicht van alle 7de specialisatiejaren SO zowel BSO – KSO als TSO
- **Doelgroep?**
3de graad SO
- **Hoe te bekomen?**
kan besteld worden via de site www.vclb-service.be (€ 4,80/stuk)

Steekkaarten SO 7de jaren

➤ Wat?

losbladig vademecum met alle steekkaarten van alle bestaande 7de specialisatiejaren van het BSO – KSO en TSO

elke steekkaart beschrijft de toelatingsvoorwaarden, een typelessenrooster, de bedoeling van het specialisatiejaar, een inhoudelijke beschrijving van de belangrijkste vakken en de meest logische uitwegen

➤ Doelgroep?

3de graad SO

➤ Hoe te bekomen?

kan besteld worden via de site www.vclb-service.be (€ 29,35/stuk)

Onderwijsaanbod in Vlaanderen (www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod)

➤ Wat?

website over de structuur van het onderwijs, studierichtingen, opleidingen en adressen van onderwijsinstellingen

➤ Doelgroep?

alle onderwijszoekenden en begeleiders

➤ Hoe te bekomen?

niet van toepassing

JINT vzw (www.jint.be)

➤ Wat?

website waar je informatie vindt over studeren in het buitenland

daarnaast vind je ook informatie over jeugdwerk en jeugdbeleid in Europa

➤ Doelgroep?

3de graad SO

➤ Hoe te bekomen?

niet van toepassing

Studeren met een functiebeperking

➤ Wat?

gids om studenten met motorische of zintuigelijke functiebeperkingen, chronische ziekte, psychische klachten en dyslexie te helpen bij de keuze van een onderwijsinstelling in het hoger onderwijs

➤ Doelgroep?

3de graad SO / hoger onderwijs

➤ Hoe te bekomen?

via de site: <http://vehho.be>

Op zoek naar informatie

- **SID-in - Expohallen Roeselare**
8 – 9 – 10 januari 2009
- **infodagen hogescholen / universiteiten**
- **STIP (studie- en informatiepunt van het CLB)**
elke woensdagnamiddag van 13u30 tot 17u
- ...

Deel 4:

Varia: praten met leerlingen over studiekeuze gender en studiekeuze project proefpas SLB en VDAB

Toespraak Frank Vandenbroucke (14-11-2005 – CLB-studiedag)

“Studiekeuzebegeleiding is kerntaak van onderwijs”

- niet 1 student op 2 haalt zijn diploma HO
- leerlingen kiezen niet altijd job die bij hun opleiding hoort
- leerlingen zelf beter leren kiezen

Algemene knelpunten

- betere concrete taakafspraken tussen school en CLB via samenwerkingscontract
- betere uitbouw van studiekeuzebegeleiding in de school
- leerlingen die risico lopen moeten gemeld worden aan het CLB
- onzekerheden bij leerkrachten m.b.t. competenties

Rol van de school

- werken aan keuzevaardigheden bij IIn
- eigen horizon verruimen om actief informatie te kunnen geven
- leerlingen leren omgaan met externe invloeden
- heldere feedback (adviezen?) met leerlingen durven bespreken (aan leerlingen durven geven?)

Praten met leerlingen over studiekeuzes

- op stap of niet Op stap ?
- gender en studiekeuze
- jongens blijken nog anders te kiezen dan meisjes...
  - J: meer voor econ., techn. en exacte wet.
  - M: meer voor zorg, welzijn, onderwijs en talen

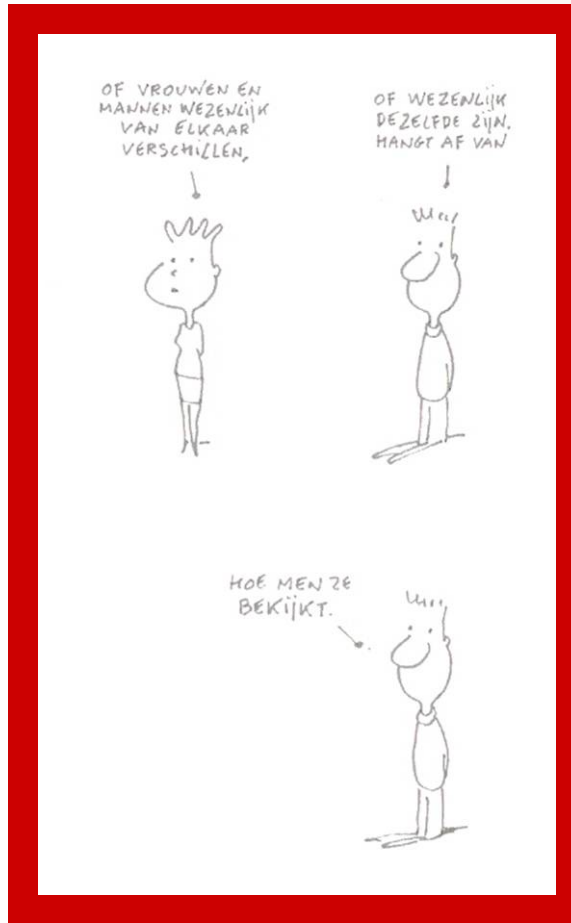

Praten met leerlingen over studiekeuzes

- ook het proces van kiezen verloopt anders bij jongens en meisjes...
  - J: gaan sneller over tot exploratie van de omgeving, besteden minder aandacht aan zelfkennis, komen sneller tot beslissing en hebben globaal een minder sterk uitgediept ontwikkelingsprofiel
  - M: zijn zich meer bewust van de aankomende keuzemomenten, doen meer aan introspectie, groeien langzaam maar zeker tot sterk uitgediept ontwikkelingsprofiel en reageren ook sterker op maatschappelijke aandacht voor keuzemomenten

Praten met leerlingen over studiekeuzes

Genderbewust omgaan met het werken rond studiekeuze.

http://www.ond.vlaanderen.be/dbo/projecten/projecten_genbasec.htm

Praten met leerlingen over studiekeuzes: **Enkele tips**

- we hebben rap de neiging om antwoorden te geven en leerlingen hebben rap de neiging om sluitende antwoorden te krijgen ...
- welke vraag stelt de leerling en hoe kan ik hem verder helpen?
- een gesprek voeren is niet alles zelf zeggen
- heb je het wel juist?

Praten met leerlingen over studiekeuzes: **Enkele tips**

- aandachtspunten bij loopbaanbegeleidingsgesprekken
  - de IIn neemt de verantwoordelijkheid op voor de sturing van zijn loopbaan
  - IIn wordt best aangezet tot actief denken, discussiëren, opzoekwerk
  - IIn laten dromen over de toekomst
  - IIn zijn zoektocht laten ervaren als een samenwerkingsproject met meerdere mensen
  - IIn reflecteert en verwerkt iedere ervaring of activiteit persoonlijk

Praten met leerlingen over studiekeuzes: **Enkele tips**

« Wat wil je worden », vroeg de juf,
't was in de derde klas,
Ik keek haar aan en wist het niet,
'k dacht dat ik al iets was.

Toon Hermans

Proefpas gestart vanuit ...

- diversiteit als meerwaarde
- beleidsnota min. VDB
- instroom – doorstroom – uitstroom
- gestart vanuit Katho maar nu doen KHBO, HOWEST en KULAK ook mee...

Proefpas: Wat?

- concretisering werken aan vlottere instroom en doorstroom kandidaat-studenten met diploma SO
- pasje dat verstrekt kan worden aan leerlingen
  - die de stap naar het hoger onderwijs niet uit zichzelf zetten
  - of waarvan vermoed wordt dat de overstap naar het hoger onderwijs moeilijker zal verlopen dan bij de gemiddelde student.

Proefpas: Redenen?

- weinig ondersteuning van uit het thuismilieu
- functiebeperkingen
- leerstoornissen
- financiële en of praktische problemen
- rijpheid
- problemen met taal (algemeen taalgebruik, academisch taalgebruik, instructietaal,...)
- ...

Proefpas: Hoe bekomen?

- uitgereikt door leerkrachten van het secundair onderwijs
  - na bespreking op oriënterende klassenraad
  - positieve bevestiging (je gelooft in de leerling)
  - anticiperen op ...(preventief handelen)
  - overleg met de leerling zelf is belangrijk
- kennis van de leerkracht over de leerling is een krachtig gegeven. Op die manier proberen om de juiste doelgroep aan te spreken
- een leerling krijgt nooit een proefpas toegekend *omdat* hij tot een bepaalde doelgroep behoort. Hij krijgt de proefpas omwille van specifieke zorgvragen.

Proefpas:

Wat kan de leerling doen met de proefpas?

- enkele lessen volgen in de gekozen richting
- een gesprek aanvragen via website met begeleider in HO
- kennismaken met de campus
- kennismaken met ondersteuningsmogelijkheden StuVo

Proefpas:

Wat kan de leerling doen met de proefpas?

- deelnemen aan een voortraject SSB? Aangrijpen op protectieve factoren. Anticiperen op mogelijke studie- en werkhoudingproblemen)
- ook in het eerste jaar van de studie HO kan sneller met SSB opgevolgd gestart worden omdat de student al gekend is en vertrouwd is met SSB.

Proefpas:

Wat kan de leerling doen met de proefpas?

- mee instappen in een talenttraject (ev. in een begeleidingstraject met studenten van het eerste jaar waarvan de taal ook de grootste hinderpaal is voor het behalen van hun diploma)
- kennismaken met verschillende subgroeperingen binnen de KATHO of met studenten die een vergelijkbaar profiel vertonen. Anderen zijn hen voorgegaan. Mogelijk peter-meterschap opzetten.

Proefpas: de doelen samengevat ...

- toeleiding / instroom
  - leerlingen die omwille van specifieke zorgvragen of achtergrond de weg naar het hoger onderwijs niet vinden

- doorstroming
  - voorsprong laten opbouwen om slaagkansen te vergroten
  - Wegen kennen en drempels op voorhand weghalen

Proefpas: contacten

www.proefpas.be

projectcoördinator Bie Lambrechts, tel. 0486 95 37 03

CONTACT

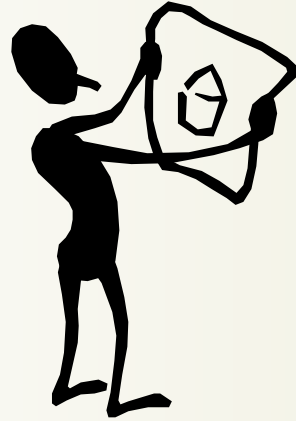
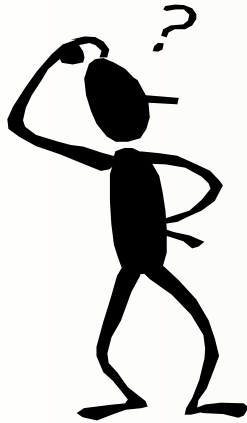
- howest
  - tel: 0473/64 24 55
  - www.howest.be
- katho
  - tel: 0487/61 73 69
  - www.katho.be
- khbo
  - tel: 0477/31 89 25
  - www.khbo.be
- kuleuven campus kortrijk
  - tel: 056/24 61 38
  - www.kuleuven-kortrijk.be

SLB en VDAB

- www.vdab.be/beroepen
- www.vdab.be/cobra
  - Beroepenfiches, beroepenfilms, beroepstesten
- www.vdab.be/projecten
  - o.a. lessenpakket de start van een loopbaan
  - via oefeningen en checklists leren leerlingen hoe ze een gepaste job vinden. Er is een versie voor **leerkachten** en **leerlingen**. Wil je hier als school meer info over? Neem contact op met een van onze **contactpersonen**.
- www.vdab.be/beroepsorientatie

Vragenronde

CLB Brugge(n)

Sint-Maartensbilk 2

8000 Brugge

Tel: 050 44 02 20

E-mail: brugge1@clbbrugge.be

Website: www.clbbrugge.be

